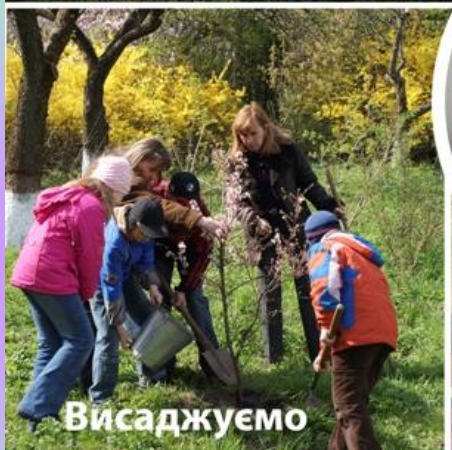
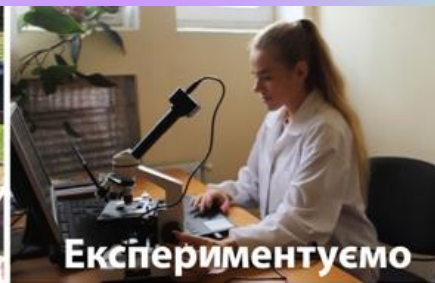

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ Національного еколого-натуралістичного центру

/redcrossukraine
REDCROSS.ORG.UA

Коронавірус: профілактика інфікування і поширення

Як знизити ризик інфікування коронавірусом?

Мийте руки з милом (мінімум 20 с) або дезінфекційними засобами із вмістом спирту

Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя; відразу викидайте серветку і мийте руки

Тримайтеся на відстані від людей, у яких кашель або підвищена температура

Як захистити інших від інфікування?

Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя

Одразу викидайте використану серветку і закривайте кришку смітника

Регулярно мийте руки під час догляду за хворими, а також після кашлю та чхання

Чи варто надягати медичну маску?

Так: Якщо у вас є респіраторні симптоми – кашель, утруднене дихання

Так: Якщо ви надаєте допомогу особам із респіраторними симптомами

Не потрібно, якщо немає респіраторних симптомів

Медичні працівники мають надягати респіратори

Коли використовувати медичну маску

1. Якщо ви здорові, вам потрібно носити маску, тільки якщо ви доглядаєте за людиною з підозрою на інфекцію COVID-19

3. Маски ефективні лише в поєднанні з обробкою рук за допомогою спиртової засобів або миття рук водою з милом

2. Надягайте маску, якщо кашляєте і чхаете

4. Якщо ви носите маску, ви повинні знати, як її правильно використовувати й утилізувати

Як надягати, використовувати, знімати і утилізувати маску

1. Перед тим як надіти маску, вимийте руки із засобом на спиртовій основі або милом

4. Зніміть маску новою, як тільки вона стала вологою, не використовуйте повторно

2. Покривайте рот і ніс маскою і переконайтеся, що між вашими обличчям і маскою не виникає прогалин

5. Як знімати маску: не торкайтеся до її зовнішньої поверхні – зніміть маску за гумки; негайно зіпнуйте у закритий контейнер; протріть руки засобом на основі спирту чи мийте з милом

3. Не торкайтеся руками зовнішньої поверхні маски під час її використання; якщо зробили це, протріть руки засобом на основі спирту чи мийте з милом

Залишайтеся здорові під час подорожі

Уникайте подорожей, якщо у вас гарячка і кашель

Уникайте тісного контакту з людьми, у яких гарячка та кашель

Якщо у вас гарячка, кашель і утруднене дихання, зверніться до лікаря якомога раніше.

Часто знезаражуйте руки засобом на основі спирту або мийте з милом

Не торкайтеся очей, носа чи рота

Якщо вам стає погано під час подорожі, повідомте про це екіпаж та зверніться до лікаря

Їжте тільки добре приготувану їжу

Якщо ви звертаєтесь по медичну допомогу, повідомте лікаря про свої попередні подорожі

Не плывте в громадських місцях

Уникайте тісних контактів із тваринами

Безпека харчових продуктів

Навіть у районах, постраждалих від епідемії, м'ясні продукти можна вживати за умови правильного приготування

Мийте руки між обробкою сирової та вареної їжі

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

Джерело: Всесвітня організація охорони здоров'я

У НОМЕРІ:

Всеукраїнська ювілейна естафета «Стежками юннатівського руху»	4
Відбувся III етап Всеукраїнського конкурсу-захисту дослідницьких проєктів МАН 2020. Відділення «Екології та аграрних наук», «Хімії та біології»	11
Всеукраїнський конкурс «Еко-Техно Україна» в рамках IX Фестивалю інноваційних проєктів Sikorsky Challenge 2020	13
Проведено урочисте нагородження учасників обласної дистанційної акції «Я – юннат!»	14
Відзнаки для учасників екологічного моніторингу Антарктиди	15
День Гідності та Свободи	17
На колегії Хмельницької ОДА обговорили питання екологічної освіти	20
Декада юннатівського вогника	23
Позашкілля в онлайні	26
Анонс	27

Всеукраїнська ювілейна естафета «Стежками юннатівського руху»

Комунальний заклад освіти «Обласний еколого-
натуралістичний центр дітей та учнівської молоді»
Дніпропетровської обласної ради

Україною впевнено крокує ювілейна естафета “Стежками юннатівського руху”, присвячена знаменній для всього екологічного позашкілля даті-95 річниці з часу заснування перших натуралістичних гуртків.

Кожний регіон країни має свої особливості у зародженні й розвитку юннатівського руху. Історія його становлення в Дніпропетровській області наповнена плідними творчими ідеями, реальними практичними справами та вагомими трудовими досягненнями. Серед них славнозвісний “Рух юних озернят”, в межах якого на базі піонерської ланки Мишуринорізької СЗШ Верхньодніпровського району було створено одну з перших учнівських бригад юних кукурудзоводів, що викликала на змагання майстра високих врожаїв кукурудзи Марка Озерного, і потім неодноразово посідала призові місця в республіканському змаганні “Юні господарі землі” та була учасником ВДНГ України. За прикладом роботи цієї ланки рух юних озернят був підхоплений в інших регіонах і поширився на всю країну.

Здобувачі освіти області мають можливість реалізувати себе через участь в профільних організаційно-масових заходах, що проходять на обласному, всеукраїнському та міжнародному рівнях.

В останні роки департаментом освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації та КЗО “ОЕНЦДУМ” започатковані і проводяться обласні конкурси, акції:

- “Лелека” (за сприяння Публічного акціонерного товариства “ДТЕК ДНІПРООБЛЕНЕРГО”);
- “Краще творче учнівське об’єднання еколого-натуралістичного профілю”;
- “На кращого юного майстра народних ремесел” (за напрямками: художня обробка дерева, писанкарство, декоративний петриківський розпис, вироби з соломки, народна вишивка, лозоплетіння);
- “Природна скарбниця Придніпров’я” (напрями “Первоцвіти Дніпропетровщини”, “Балки Придніпров’я очима дітей”, “Дерево життя”);
- “Школа-мій рідний дім” (робота з озеленення та благоустрою закладів освіти);

- “Новорічна композиція”;
- “Юннатівський ліс” (висадження саджанців дерев на місцях згарищ лісових масивів).

Понад 20 років в області діє унікальна за своєю сутністю та значенням програма “Вивчаємо заповідні території України”, яка є важливим елементом ознайомлення дітей, молоді та педагогів з природно-заповідним фондом Дніпропетровщини та України в цілому, формування та розвитку екологічної свідомості, культури та практичних екологічних навичок. В межах програми для юннатів та педагогічного активу закладів освіти проводяться: комплексні еколого-краєзнавчі експедиції до провідних заповідників країни, науково-просвітницькі та польові практики на природно-заповідних територіях регіону та інших областей, табір-експедиція “Боривітер” на зарезервованих для майбутнього заповідання природних об’єктах області.

З 2012 року для учнів 9-11 класів, які мають бажання поглибити, удосконалити, систематизувати свої знання з природничих наук, під керівництвом КЗО “ОЕНЦДУМ” створена і діє обласна Природнича школа учнівської молоді за секціями біології, екології, хімії, сучасних біотехнологій, агрономії, ветеринарії та зоотехнії, психології, флористики та зеленої архітектури. До роботи школи на договірній основі залучаються кращі наукові працівники провідних закладів вищої освіти та інші фахівці.

Майже 1000 здобувачів освіти області щорічно беруть участь у всеукраїнських організаційно-масових заходах за еколого-натуралістичним напрямом позашкільної освіти, з них понад 600 посідають призові місця.

Обдарована молодь гідно представляє наш регіон та Україну в цілому в творчих та інтелектуальних конкурсах міжнародного рівня: “ISEF”, Genius Olympiad”, “I-SWEEEP”, “INESPO”, “E(x)plori” та інших, неодноразово виборюючи перемогу. Іменами трьох вихованців КЗО “ОЕНЦДУМ” – Олександра Токарева, Марини

Мешкович, Віталія Клокуна, які були переможцями Міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів “Intel-ISEF” у 2008 та 2010 роках, названі малі планети Сонячної системи.

Всеукраїнську естафету “Стежками юннатівського руху” Дніпропетровщина зустрічає вагомими здобутками, досягненнями, перемогами, корисними практичними справами. На початку ювілейного року в області була розроблена Регіональна програма заходів до 95 річниці юннатівського руху в Україні, до виконання якої на місцях активно залучилися всі профільні заклади позашкільної освіти. В межах програми були проведені польові практики, екскурсії, походи, круглі столи “Що я можу зробити для природи”, науково-практичні конференції “Відкриваємо світ науки”, конкурси “Екологічний марафон-2020”, практикуми з лісорозведення “Черпаємо минуле – творимо майбутнє”, квест-подорожі та вікторини, майтер-класи, екологічні турніри, організовані зустрічі з ветеранами юннатівського руху “Єдність поколінь”, натуралістичні виїзні виставки “Природа степового Придніпров’я”, виставки творчих робіт вихованців гуртків, виставки-презентації “Країні Юннатії – 95”, реалізовані еколого-краєзнавчі проекти “Історія юннатівського руху”, виготовлені ювілейні фото альбоми та слайдфільми.

Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр

3-4 листопада Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр приймав ювілейну естафету „Стежками юннатівського руху”, присвячену 95-ій річниці юннатівського руху в Україні. Головними атрибутами естафети є перехідний кубок та естафетна книга, що складається із 25 аркушів (по одному аркушу на кожну область). У книзі юннати кожної області ділились своїми роздумами, враженнями, залишали відгуки та побажання щодо подальшого розвитку еколого-натуралістичного руху в Україні. Також організатори відвели окремі сторінки для Автономної

Республіки Крим, де усі бажаючі могли написати свої побажання та слова підтримки для друзів-кримчан.

Естафета стартувала 10 вересня у Сумській області, а далі кубок і естафетна книга подорожували всією Україною.

З привітанням до юних натуралістів звернулася виконувач обов'язків Полтавського обласного еколога-натуралістичного центру учнівської молоді Людмила Володимирівна Сусахіна. Побажала усім миру, злагоди, благополуччя та продовжувати й надалі традиції юннатівського руху, започатковані 95 років тому.

На жаль, карантинні обмеження не дозволили у повній мірі провести заплановані заходи, присвячені 95-річчю юннатівського руху. Але маємо надію, що незабаром епідемічна ситуація в країні покращиться і юні натуралісти України нарешті об'єднаються під ясным небом Країни Юннатії!

КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»

Упродовж 95 років багато поколінь природолюбів долучаються до охорони довкілля та примноження природних багатств рідного краю, збереження біологічного різноманіття рослинного і тваринного світу, формування у школярів відчуття власної причетності до прийняття екологічно доцільних рішень і відповідальності за стан навколишнього середовища.

Історія юннатівського руху на Львівщині бере свій початок з 1920 року ще за часів панської Польщі. На наших теренах у 20-х роках діяли такі організації: Союз народної молоді; гуртки сільської молоді; гуртки рільничої молоді. В 1927 році у львівських школах при початкових класах були створені гуртки природничо-географічного напрямку. У 1935 році в Кураторії Львівського шкільного округу створений відділ позашкільної роботи, який серед іншого займався і проведенням натуралістичної роботи.

У вересні 1939 року створена Львівська обласна дитяча технічна та сільськогосподарська станція, яка відновила свою роботу 18 серпня 1944 року. На той час у школах області почали організовуватись перші гуртки юних натуралістів та навчально-дослідні ділянки.

У 1952 році відбулося роз'єднання дитячої технічної та сільськогосподарської станції на дві обласні позашкільні установи: станцію юних натуралістів і станцію юних техніків.

У листопаді 1995 року обласна станція юних натуралістів перейменована в обласний дитячий еколого-натуралістичний центр, а у червні 2013 року в КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді».

І вже майже 70 років ЛОЦЕНТУМ об'єднує і координує систему позашкільної роботи еколого-натуралістичного напрямку в області; організовує дітей та учнівську молодь до участі у міжнародних, всеукраїнських і регіональних екологічних проєктах, програмах, конкурсах, акціях, зльотах; створює умови для самореалізації і розвитку природних нахилів та інтересів, індивідуальних здібностей вихованців.

В рамках святкування 95-річчя юннатівського руху в Україні КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» провів у дистанційному форматі: Форум юних екологів Львівщини «Дотик природи-2020», обласний конкурс дослідницько-експериментальних робіт із природознавства «Юний дослідник», обласний етап Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти «Земля – наш спільний дім».

Вихованці творчих учнівських об'єднань Центру брали участь у дослідницьких проєктах: «Дослідження показників хімічного забруднення водойм та питної води в районі головного Європейського вододілу (Східне Розточчя)», «Вчителі та учні досліджують явище цвітіння водойм в Україні»; долучилися до акції «Міжнародний день чистих берегів – 2020», «День юного натураліста» тощо.

З нагоди 95-річчя юннатівського руху Україною крокує Всеукраїнська ювілейна естафета «Стежками юннатівського руху», яку 05-06 листопада урочисто прийняв КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» від позашкільця Полтавщини.

Приймаючи ювілейні атрибути юннатівську родину України привітав директор Центру Михайло Казимир та побажав усім учасникам ювілейної естафети яскравих вражень, творчих здобутків, успіхів у навчанні, натхнення у праці, усвідомленого вибору майбутньої професії.

З вітальним словом до присутніх звернулася Лідія Ільків, головний спеціаліст відділу дошкільної, загальної середньої освіти

та позашкільної роботи департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації та подарувала із власної бібліотеки книгу Мирослава Дочинця «Діти папороті».

На урочистості був запрошений вихованець нашого Центру (1974-1980 р.р.), а нині директор Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру Ігор Антахович, який наголосив, що заняття у гуртках вплинули на свідомий вибір майбутньої професії та його подальшу діяльність. Ігор Павлович побажав юним натуралістам міцного здоров'я, миру, успіхів у юннатівських справах.

Колектив екологічної просвіти «Ecofuture» ЗЗСО І-ІІІ ст. Заболотцівської сільської ради Бродівського району – переможець обласного етапу Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти – привітав присутніх флешмобом «Єдина рідна в нас Юннатія».

Побажання від педагогів та юннатів Львівщини у ювілейній книзі підписали директор департаменту освіти і науки Львівщини Олег Паска та директор КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Михайло Казимир.

З нагоди Всеукраїнської ювілейної естафети «Стежками юннатівського руху в Україні» у Всесвітній день збереження довкілля від наслідків війни та збройних конфліктів юннати Львівщини долучилися до безтермінової екологічної акції «Посади

дерево миру» та висадили на навчально-дослідній земельній ділянці ЛОЦЕНТУМ кущ калини.

Гості та школярі переглянули відеопрезентацію «Стежками юннатівського руху Львівщини», ознайомилися із здобутками вихованців творчих учнівських об'єднань, оглянули експозицію постійно діючої еколого-освітньої виставки «Планета ЗОО».

На завершальному етапі свята юннати Львівщини передали естафетні атрибути позашкільно м. Києва.

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України

11 листопада відбувся завершальний акорд ювілейної естафети, шлях якої розпочався ще на початку 2020 року. Головні атрибути естафети – кубок і ювілейна книга прибули до Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України. До того часу атрибути побували у всіх куточках України, від сходу за заходу, від півночі до півдня. І скрізь кубок вінчали барвистими стрічками, а в книзі робилися вітальні записи до 95-річчя юннатівського руху в Україні.

В НЕНЦ пройшла урочиста зустріч ювілейної символіки за участю педагогічних працівників і гуртківців. І це стало тільки початком святкування, яке продовжуватиметься упродовж декількох тижнів.

Вже 16 листопада розпочинається Декада юннатівського вогника. Чекаємо на переключку різних поколінь юних натуралістів зі всіх областей України. Крім того відбудуться фінали ряду організаційно-масових заходів та фахові науково-практичні

конференції. Ювілейні події триватимуть упродовж листопада-грудня.

95-річний ювілей юннатії завершиться проведенням фінального етапу Всеукраїнського фестивалю “Скарбниця народної духовності”.

Відбувся III етап Всеукраїнського конкурсу-захисту дослідницьких проєктів МАН 2020.

Відділення «Екології та аграрних наук», «Хімії та біології»

З 5 по 8 листопада уперше за всю свою історію МАН III етап Всеукраїнського конкурсу-захисту дослідницьких проєктів МАН 2020 відбувся онлайн.

Цього року конкурс проходив під хіп-хоп і фанк, бо ведучими трансляцій були учасники гурту «ТНМК» Фоззі та Фагот – розкачували аудиторію, яка доєдналася до ефіру через «Zoom».

Виклики 2020 року дають можливості стати гнучкими. Це відчули на собі й конкурсанти. Нові правила, нові умови, нові стандарти міжнародного зразка, новий досвід – це те, що пропонував цього року своїм учасникам конкурс.

У відділеннях «Екології та аграрних наук», «Хімії та біології» працювало 14 секцій. Досвідчене журі прорецензували дослідницькі роботи учасників, оцінили постерний захист та наукову конференцію учасників. Журі відділень «Екології та аграрних наук», «Хімії та біології» було представлено науковцями провідних закладів вищої освіти України:

Київського Національного університету імені Тараса Шевченка;
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця;
Національного університету «Києво-Могилянська академія»;
НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;
Відкритого міжнародного університету розвитку людини
«Україна».

Призери конкурсу отримали подарунки і медалі, а учасники – дипломи.

Компанія «Фармак» обрала трьох фіналістів, яким вручили планшети.

Всеукраїнський конкурс «Еко-Техно Україна» в рамках IX Фестивалю інноваційних проєктів Sikorsky Challenge 2020

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України спільно з Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» з 3 по 13 листопада 2020 року провели Всеукраїнський конкурс «Еко-Техно Україна» (далі – Конкурс), який є національним етапом міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів ISEF-2021 (International Science and Engineering Fair). Всеукраїнський конкурс «Еко-Техно Україна» проходив в рамках IX Фестивалю інноваційних проєктів Sikorsky Challenge 2020.

До участі в конкурсі були запрошені учні закладів загальної середньої, позашкільної та професійної (професійно-технічної) освіти віком від 15 до 19 років включно. Всього на конкурс «Еко Україна» надійшло близько 150 проєктів. Журі Конкурсу «Еко Україна» було представлено науковцями провідних закладів вищої освіти України:

Київського Національного університету імені Тараса Шевченка;
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця;
Національного університету «Києво-Могилянська академія»;
НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;

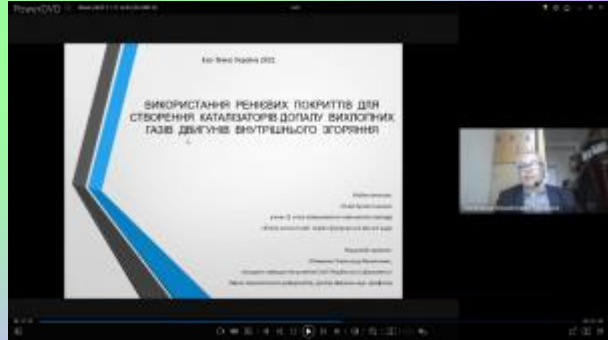
Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Журі Конкурсу було перевірено та допущено до участі в II (дистанційному) етапі 65 проєктів у категоріях: біологія (науки про рослини, науки про тварин); клітинна та молекулярна біологія, мікробіологія; науки про людину (біомедичні та медичні науки, прикладна медицина, науки про поведінку та соціум); науки про землю та навколишнє середовище; хімія, біохімія; екологічна інженерія; хімічна інженерія.

Захист проєктів відбувся у форматі дистанційної зустрічі з використанням платформи Google Meet. Всім учасникам та журі були надані посилання на meet-конференцію. Учасники презентували свої дослідницькі роботи за різноманітною тематикою та мали можливість познайомитися з цікавими дослідженнями своїх колег та отримати слушні поради від науковців.

Переможцями та призерами Всеукраїнського конкурсу «Еко Україна» стали 29 учасників, які отримали дипломи за зайняте I, II, III та IV місця. Понад 20 учасників Конкурсу отримали сертифікати.

Переможець Суперфіналу – Клімова Олена Олександрівна. Тема проєкту: «Виробництво бактеріальної целюлози на основі низьковартісних органічних субстратів».

Проведено урочисте нагородження учасників обласної дистанційної акції «Я – юннат!»

13 листопада 2020 року об 11.00, на базі комунального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради проведено урочисте нагородження учасників обласної дистанційної акції «Я – юннат!».

Акцію організовано з метою відзначення 75-річниці комунального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради та юннатівського руху в Херсонській області, популяризації засад екологічно-доцільної поведінки, узагальнення досвіду педагогів, любителів природи, активістів та учнівської молоді щодо здобутків у справі екологічної просвіти та збереження природних ресурсів, формування екологічної свідомості, екологічної компетентності та засад раціонального природокористування.

Учасниками акції стали ветерани юннатівського руху, педагоги закладів загальної середньої та позашкільної освіти, вихованці загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів, творчі учнівські об'єднання. Загалом створено 58 робіт з різних номінацій учасниками з Білозерського, Великоолександрівського, Верхньорогачицького, Голопристанського, Горностаївського, Чаплинського, Каховського, Новотроїцького, Скадовського, селищних рад Асканія-Нова, Малокопанівської, Костянтинівської, міст Каховки, Нової Каховки та Херсона.

З метою забезпечення санітарно-епідеміологічних вимог до заходу запрошено по одному представнику від району, загалом 16 осіб та забезпечено дотримання соціальної дистанції.

Захід став приводом ще раз згадати досягнення юних натуралістів Херсонщини в еколого-натуралістичній роботі та обговорити перспективи розвитку екологічного руху в області. На завершення відбулося символічне випускання білих голубів.

Відзнаки для учасників екологічного моніторингу Антарктиди

Визначені учасники науково-освітнього проєкту «Вчителі та учні беруть участь в екологічному моніторингу Антарктиди», які найкраще справилися із завданням. Про це повідомляє фб-сторінка НАНЦ.

Проєкт, започаткований Національним антарктичним науковим центром та Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді, проводиться вже два роки поспіль і надає змогу учасникам ознайомитись з поведінковими реакціями пінгвінів у гніздових колоніях та отримати досвід роботи в міжнародному науковому дослідженні, долучитися до зусиль світової науки по збереженню живої природи на планеті.

Під час виконання завдання, вихованці еколого-натуралістичних центрів (станцій юних натуралістів) за допомогою

вчителів повинні обробити фотографії з фотокамер, встановлених у місцях гніздування пінгвінів на островах (о. Ялур, о. Пітерманн, о. Галіндез архіпелагу Вільгельма) поблизу української антарктичної станції «Академік Вернадський». Зокрема, визначити дати появи дорослих пінгвінів біля гнізда, копуляції, дати відкладення яєць, дату появи першого пташеняти, другого пташеняти, дату відходу пташенят у «ясла» та занести отримані результати до таблиці Excel.

Також вони мають підготувати звіт, у якому даються додаткові спостереження, а саме, дата прибуття дорослих пінгвінів у колонію, кількість гнізд на знімку, початок (коли на гнізді лежить доросла особина) і кінець гніздування (коли пташенята зібрались у ясла), кількість відкладених яєць, пташенят, кількість пташенят які досягли «підліткового» віку і зібрались у «ясла» в місцях гніздових колоній на островах. Окрім цього – появу на знімках айсбергів, суден, яхт, птахів інших видів, метеорологічні явища: снігові заметілі, динаміку температури у вигляді графіка (показники температури вказані на знімках в правому верхньому кутку).

Відзначені такі учасники проєкту:

1 місце:

1. Коперська Каріна
2. Ольховенко Максим Костянтинович
3. Федоренко Анна Олегівна

2 місце:

1. Мусійчук Альбіна Михайлівна
2. Надеїна Любов Геннадіївна
3. Різницький Назар Ігорович

3 місце:

1. Склюєв Тимофій Олегович
2. Мандрик Анастасія Іванівна
3. Мальцева Евеліна Олексіївна

З огляду на діючі карантинні обмеження, свідоцтва від Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді і відзнаки з автографами учасників 24-ї Української антарктичної експедиції та призи від Національного антарктичного наукового центру будуть надіслані дітям поштою.

День Гідності та Свободи

Комунальний заклад «Чернігівська обласна станція юних натуралістів»

До Дня Гідності та Свободи в комунальному закладі «Чернігівська обласна станція юних натуралістів» проведено уроки звияги, які допомогли гуртківцям зрозуміти наскільки важливим є почуття власної гідності у кожної окремої людини зокрема, та народу в цілому, необхідності боротися за неї за «будь-яку ціну». Педагоги закладу роз'яснили вихованцям, що лише повага до себе може стати рушійною силою великих змін та посягання на гідність є неприпустимою.

Під час диспуту «Що таке гідність?» керівники гуртків опитали здобувачів освіти що, на їхню думку, є свободою і гідністю та розтлумачили значення слів «свобода» і «гідність». Працюючи в парах діти навели приклади гідної поведінки та навпаки. Гуртківці складали асоціативні ланцюжки до слів «свобода» і «гідність», розмірковували над висловлюваннями, прослухали патріотичні вірші та пісні, написали листи гідності собі у майбутньому, переглянули презентацію про людей з гідною поведінкою – «Небесна сотня: інформація про кожного» http://heavenly-hundred.org.ua/?fbclid=IwAR3Wm8dz5HUtSQyafPKzF_OkCzcLQoNe9X_GuZKJgo4MrVoU8wEwKH2ZIjs.

Наприкінці занять відбувся обмін думками, коли вихованці висловили своє ставлення до Героїв. А молодші школярі зробили пам'ятні сувеніри (голубків).

**Комунальний заклад освіти “Обласний еколого-
натуралістичний центр дітей та учнівської молоді”
Дніпропетровської обласної ради**

Комунальним закладом освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради (далі – КЗО “ОЕНЦДУМ”, директор Ю.Ф. Педан) з 16 по 24 листопада 2020 року проводились інформаційно-просвітницькі заходи до Дня Гідності і Свободи. У заходах брали участь вихованці гуртків КЗО “ОЕНЦДУМ”. В гуртках проведено бесіди до Дня Гідності і Свободи, оформлено фотовиставку на стендах в коридорах та кабінетах.

24 листопада керівником гуртка Стасенко Анастасією проведено захід до Дня гідності і свободи, в якому брали участь вихованці гуртка, учні комунального закладу освіти “Середня загальноосвітня школа № 76” Дніпровської міської ради. Учасники заходу познайомились з історією виникнення Дня Гідності і Свободи. Дізнались, що цей день, 21 листопада, було встановлено “з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасного і майбутніх поколінь об’єктивної інформації про доленосні події в Україні початку ХХІ століття, а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 року та у листопаді 2013 року – лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору...”.

Хвилиною мовчання учасники вшанували пам’ять героїв Небесної Сотні та всіх полеглих за незалежність і свободу України. Кожен із нас робить свій вибір, що формує наш світогляд, і світ навколо нас. Учасники заходу обговорили значення поняття гідність та свобода в широкому розумінні. Ми маємо можливість досягти більшої поваги до себе, й до інших людей завдяки тому, які рішення ми приймаємо і як будуємо наше життя. Керуючись у своїх діях почуттям власної гідності, ми можемо сприяти розвитку позитивних змін нашого суспільства.

Захід проходив під лозунгом: “Гідність у дії”, де гуртківці висловили свої думки про те, що таке гідність, написали свої побажання рідній Україні на паперових птахках, які за задумом мають злетіти до небес і донести думки до всесвіту.

Також вихованці виготовили плакат, на якому розмістили голубів миру та квіти з цитатами відомих людей про гідність та свободу.

Наприкінці заходу переглянули відео про неперервну боротьбу українського народу за суверенність та роль Революції гідності у цьому процесі.

Діти усвідомили себе частинкою вільного народу, який творить нову історію держави, що займає незалежне місце серед вільних і рівних країн планети.

Донецький обласний еколого-натуралістичний центр

Головна мета заходів, присвячених Дню Гідності та Свободи, – показати, наскільки важливим є почуття власної гідності у кожної окремої людини та народу в цілому. Пояснити, що лише повага до себе може стати рушійною силою великих змін. Посягання на гідність – ось що має турбувати по-справжньому. Про це необхідно говорити з дітьми, щоб виховати свідоме покоління. На світовому рівні цей день почали відзначати не так давно – у 2006 році. Ідея Дня Гідності полягає в необхідності навчитися усвідомлювати та берегти гідність як основну цінність сучасної людини.

Указом Президента України від 13 листопада 2014 року, з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасного та майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку XXI століття, а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 року та у листопаді 2013 року-лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів України та її європейського вибору, установити в Україні День Гідності та Свободи, який відзначати щорічно 21 листопада.

Як сьогодні будуть виховані діти – таким завтра буде майбутнє України. Головне завдання – допомогти дитині зрозуміти значення власної гідності, необхідності боротися за неї, навіть якщо для цього доведеться заплатити високу ціну. Варто розвіювати стереотип, що це поняття – книжне і фактично не

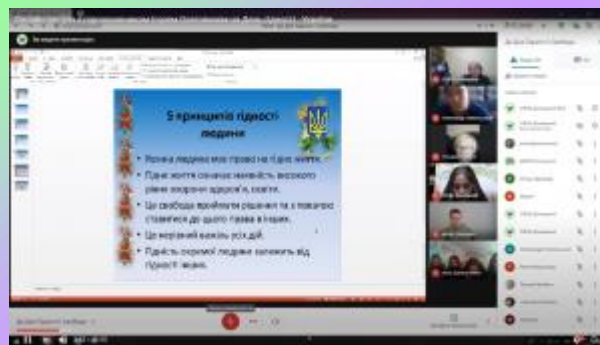
застосовується у житті. Задля сприяння вихованню нового соціально свідомого покоління з почуттям власної значимості про це необхідно говорити.

Напередодні Дня Гідності та Свободи вихованці та педагоги Донецького обласного еколого-натуралістичного центру зібралися на онлайн-зустріч, гостем якої був Заруднев Ігор Олегович (підполковник, начальник прес-служби прикордонного загону м. Краматорськ №23/82).

Пан Ігор розказав вихованцям про себе: про навчання в університеті та про військову службу.

Діти поділилися своїм розумінням понять «свобода» та «гідність» та обговорили приклади історичних постатей, з якими асоціюються прояви гідності чи бажання свободи. А ще розказали власні історії гідності. Наприклад, можна допомогти молодшій сестрі з домашнім завданням, щоб завтра вона не отримала поганої оцінки; поспілкуватися з однокласником, якого всі ігнорують, спитати, що його цікавить.

На завершення обговорили принципи гідності людини.

На колегії Хмельницької ОДА обговорили питання екологічної освіти

Про екологічну освіту як одну із передумов вирішення екологічних проблем в області говорили під час розширеного засідання колегії ОДА під керівництвом Дмитра Габінета. Як доповіла Антоніна Харчук, заступник директора Департаменту освіти і науки облдержадміністрації, в області організовано роботу щодо забезпечення безперервної екологічної освіти та виховання всіх верств населення.

Головні тези доповіді:

Екологічна освіта у 2019/2020 навчальному році здійснювалася відповідно до Концепції екологічної освіти та програм з базових предметів природничого циклу та Плану комплексних заходів з екологічної освіти і виховання та формування екологічної культури учнівської молоді навчальних

закладів області на 2016-2020 роки. Відповідні дисципліни викладаються як у закладах загальної середньої, так і вищої освіти.

Координацію й організаційно-методичний супровід екологічної освіти і виховання школярів в області забезпечують профільні позашкільні заклади – Хмельницький обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, комунальний заклад Дунаєвецької міської ради “Станція юних натуралістів”, екологічний відділ Кам’янець-Подільського позашкільного НВО, комунальний заклад “Дитячо-юнацький центр туризму та екологічної роботи” Славутської міської ради, Шепетівський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді та 146 базових (опорних) закладів освіти передового педагогічного досвіду, у тому числі з питань екологічної освіти і виховання – 53, дослідницько-натуралістичної роботи – 52, природоохоронної роботи – 41.

В області працюють 133 гуртки юних екологів, 50 гуртків юних друзів природи і 58 гуртків юних екологів-краєзнавців, 326 екологічних загонів, у тому числі 151 екологічна агітбригада.

На Хмельниччині функціонує 46 учнівських лісництв, в яких займаються лісоохоронною справою 1086 учнів, за ними закріплено 1624,8 га лісу. Висаджено 47,9 га лісу. Такі лісництва є однією з ефективних форм екологічної освіти і виховання, організації трудового навчання і виховання, стимулювання творчого самовдосконалення юних лісівників-дендрологів, сприяння самовизначенню в майбутній професії, залучення до науково-дослідницької та експериментальної діяльності з біології, екології і лісового господарства.

У закладах освіти області проводиться робота у цьому напрямку з обдарованими дітьми. Школярі залучаються до підготовки науково-дослідницьких робіт для участі в обласних еколого-натуралістичних конкурсах. До складу відділення “Екологія та аграрні науки” входять 6 наукових секцій, навчанням в яких охоплено майже 200 вихованців (7 навчальних груп гурткової роботи та 4 наукових секції мобільно-консультаційного пункту).

Цьогоріч учасниками I етапу конкурсу-захисту у відділенні екології та аграрних наук стали 114 осіб, 95 із них здобули перемогу, 46 – взяли участь у II (обласному) етапу конкурсу-захисту, 23 – вибороли призові місця, а саме: троє – перше, дев’ятеро – друге та шестеро – третє. Двадцять три переможці цього відділення стали преміантами відповідних ступенів та отримали одноразову обласну премію. За підсумками фінального етапу конкурсу-захисту у 2019 році Міронова Софія, випускниця

Хмельницького обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та Хмельницького навчально-виховного комплексу № 10, секція “Охорона довкілля та раціональне природокористування”, стала стипендіаткою Президента України.

Забезпечено широке залучення школярів та студентів до участі у Всеукраїнських та регіональних масових еколого-натуралістичних заходах. У рамках обласної Програми охорони навколишнього природного середовища Хмельницької області на 2016-2020 роки щорічно проводиться обласний заочний конкурс “Природа України очима дітей Хмельниччини”. У травні-червні 2020 року такий конкурс пройшов під гаслом: “Сміття зберемо – природу збережемо!”. Продовжується реалізація екологічно-освітнього проекту “Компола”. Більше тридцяти освітніх закладів області є учасниками Освітньої програми “Лелека”, яка здійснюється в рамках Програми охорони білого лелеки проекту Ciconia-Ukraine за підтримки Фонду “Ciconia” (Ліхтенштейн), функціонує мережа шкільних, районних, міських осередків громадського дитячого об’єднання Всеукраїнської дитячої спілки “Екологічна варта”, які займаються природоохоронною, просвітницькою роботою і роботою з енергозбереження. У рамках спілки проведено акції “Здай лампу – збережи природу”, “Батарейкам – утилізація!”, “Відходи – у доходи!” тощо.

Одним із найголовніших завдань екологічної освіти є підготовка фахівців-екологів. Випуск фахівців за спеціальністю “Екологія” бакалаврського і магістерського рівнів в області здійснюють Хмельницький національний університет, Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка та Подільський державний аграрно-технічний університет.

Приділяється увага підвищенню кваліфікації педагогів з метою вдосконалення екологічної компетентності педагогів. Таку роботу проводить Хмельницький інститут післядипломної педагогічної освіти. Окрім того, учителі біології та екології проходять курси підвищення кваліфікації у форматі спеціалізації з метою підготовки до реалізації програм інваріантної і варіативної складової навчальних планів. Реалізуються спецкурси “Модернізація змісту освіти для сталого розвитку”, “Основи екології”.

Співдоповідачкою з питання екологічної освіти виступила директор Департаменту природних ресурсів та екології ОДА Тетяна Дзюблюк. Посадовиця звернула увагу учасників колегії на проблему гострої нестачі в області фахівців-екологів саме інженерно-технічного спрямування, особливо для комунальної сфери. До прикладу, лише у Кам’янці-Подільському, Славуті та Хмельницькому на очисних спорудах є відповідні фахівці. Саме

тому Тетяна Василівна закликала новообраних голів громад звернути особливу увагу на активну та талановиту молодь, яка цікавиться питаннями збереження природи, екологічної безпеки, та стимулювати здобуття нею екологічної освіти. Вона також подякувала за співпрацю з Департаментом керівникам навчальних закладів, які здійснюють підготовку відповідних кадрів, та висловила сподівання, що в майбутньому заклади зможуть готувати спеціалістів-екологів саме інженерного профілю, які зможуть вирішувати конкретні практичні питання, що постають в наших містах та селах.

Декада юннатівського вогника

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України з приємністю зазначає, що у 2020 році виповнюється 95-річчя юннатівського руху в Україні. Ювілейна дата збігається з 95-річчям НЕНЦ — флагмана позашкільної освіти.

НЕНЦ – це унікальна освітня платформа та практична лабораторія з багаторічною історією, яка надає знання тисячам учнів та студентів у природничій сфері. Серед пріоритетних завдань Національний еколого-натуралістичний центр — формування високодосвідченої молодії людини через

природничо-математичні дисципліни (біологія, хімія, фізика, математика, екологія, агрономія), виховання екологічно свідомої генерації дітей та формування в них почуття любові до природи рідного краю. Серед нових проєктів НЕНЦ є організація природничо-математичної онлайн-школи.

НЕНЦ виступає центром координаційно-методичної роботи з позашкільної освіти. Координує діяльність 246 закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю, філій, клубів, профільних відділів палаців і будинків дітей та юнацтва, дитячих ботанічних садів.

У системі позашкілля працює потужна плеяда ініціативних педагогів, творчих особистостей, дійсно відданих справі виховання справжніх природолюбів. Багато з них мають високу кваліфікацію та є справжніми творцями майбутнього освіти в Україні.

З нагоди святкування 95-річчя юннатівського руху в Україні та заснування Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України НЕНЦ з 16 по 27 листопада 2020 року провів Декаду юннатівського вогника та Всеукраїнську ювілейну естафету «Стежками юннатівського руху» в онлайн-режимі на платформі Google Meet.

Кожному обласному закладу позашкільної освіти було запропоновано заздалегідь розробити Програму юннатівського вогника (тривалість до 60 хвилин), який включатиме прямий ефір, що інформуватиме здобутки обласних, міських та районних ЕНЦ (СЮН), ветеранів юннатівського руху, вихованців. Формат ефіру: круглі столи, конференції, новації закладів позашкільної освіти, флешмоби, ток-шоу, екологічні акції, екскурсії та інші форми роботи, що висвітлюють досягнення юних натуралістів області за 95 років юннатівського руху в Україні.

Десять днів ми мали можливість віртуально побувати в обласних, районних і міських ЕНЦ (СЮН), познайомитися з історією юннатівського руху, зі здобутками та напрацюваннями

наших позашкільників. З нами у прямому ефірі були керівництво та представники МОН України, науковці вищого ґатунку, керівники ЗПО, наші зарубіжні колеги-позашкільники. Юннатівську родину вітали:

- *Вербицький Володимир Валентинович – директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, доктор педагогічних наук, професор, академік НАН ВО України, Заслужений працівник освіти України*
- *Шкарлет Сергій Миколайович - Т.в.о Міністра освіти і науки України, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки*
- *Мандзій Любомира Степанівна – заступник Міністра освіти і науки України, кандидат політичних наук*
- *Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України*
- *Комісаренко Сергій Васильович - академік НАН України і НАМН України, директор Інституту біохімії ім. О.В. Паладіна НАН України*
- *Кремень Василь Григорович - президент НАПН України, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України, Заслужений діяч науки і техніки України*
- *Чижевський Борис Григорович - керівник секретаріату Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій, кандидат педагогічних наук, доцент, Заслужений працівник освіти України*
- *Ніколаєнко Станіслав Миколайович - ректор Національного університету біоресурсів і природокористування України, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, Народний депутат України кількох скликань, голова Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, у 2005–2007 роках Міністр освіти і науки України*
- *Середницька Алла Дмитрівна, начальник відділу позашкільної освіти, виховної роботи МОН України*
- *Демедюк Юрій Григорович, керівник експертної групи з питань позашкільної освіти МОН України, кандидат історичних наук*
- *Онуфрович Елена Владимировна - директор Республіканського центру екології і краєзнавства Республіки Беларусь*

- *Неділько Сергій Вікторович* - директор Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді
- *Остафійчук Тетяна Василівна* – голова корпоративної організації директорів ЗПО «Натураліст»
- *Рудакова Зінаїда Миколаївна* – головний спеціаліст управління виховної роботи та ПНЗ МОН України (1993-2010)

Колективи ЗПО та педагогічні працівники отримали нагороди від Кабінету Міністрів України (5 ЗПО), Верховної Ради України (5 ЗПО), Міністерства освіти і науки України (10 осіб – Нагрудний знак «Відмінник освіти України», грамоти та подяки МОН - 93), Національного еколого-натуралістичного центру – 440 нагород.

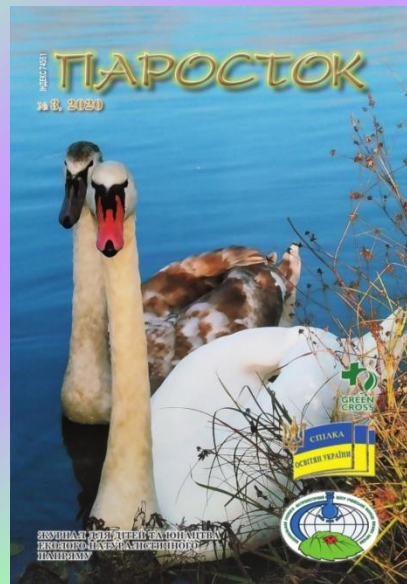
Позашкілля в онлайні

The screenshot displays the website interface with several sections:

- На відеоконференції «Ізюк»:** A list of online events including:
 - @ 2 квітня 2020 року Перша онлайн нарада з директорами ЕНЦ, СЮН
 - @ 15 квітня 2020 року Веб-семинар "Шкільна дупльна освіта в учнівській лісництвах закладів освіти та лісогосподарських підприємств"
 - @ 23 квітня 2020 року Всеукраїнська екологічна онлайн конференція "Еколого-освітня діяльність в напрямку збереження та відродження малих річок України задля сталого розвитку"
 - @ 5 травня 2020 року Друга онлайн нарада з директорами ЕНЦ, СЮН
 - @ 13 травня 2020 року Онлайн-міст "Форум позашкільників 2020"
 - @ 27 травня 2020 року Всеукраїнська онлайн-конференція з питань дистанційної освіти та навчально-дослідної роботи в закладах освіти
 - @ 1 червня 2020 року Практичні онлайн-заняття з апродослідництва
 - @ 3 червня 2020 року Третя онлайн нарада з директорами ЕНЦ, СЮН
 - @ 17 червня 2020 року Очно-дистанційний комунікативний пленер «Історія. Закон України «Про позашкільну освіту» — 20 років»
- Оздоровчі системи Ароматерапія:** A video player showing a presentation on aromatherapy with text: "Ароматерапія — це стародавнє відоме засіб мистецтва використання ефірних масел рослин та інших ароматичних речовин для укріплення фізичного та психічного здоров'я та для оздоровчого догляду за тілом."
- Лікарські рослини:** A video player showing a presentation on medicinal plants with text: "турман індійський Datura innoxia".
- Електронний кабінет:** A section for the "МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ" with a link to "Електронний кабінет".
- Ювілейному руху – 95!:** A section celebrating the 95th anniversary of the Ukrainian state, listing regions: Сумщина, Чернігівщина, Київщина, Житомирщина, Рівненщина, Волинь, Закарпаття, Івано-Франківщина, Тернопільщина, Хмельницьчина, Буковина, Черкащина, Вінницьчина, Кіровоградщина, Одещина, Миколаївщина, Херсонщина, Запоріжжя, Дніпрощина, Луганщина.
- Розробки онлайн занять для гуртківців ТУО "Юні екологи":**
 - №95
 - №96
 - №97
- Громадське обговорення:** A button for public discussion.

Анонс у наступному номері:

- *Всеукраїнська онлайн-конференція для учнівської молоді «Збережемо ліси для майбутніх поколінь»*
- *II етап Всеукраїнського зльоту учнівських виробничих бригад, трудових аграрних об'єднань закладів загальної середньої та позашкільної освіти*
- *Відкрита колегія директорів обласних закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку*
- *Всеукраїнський фестиваль «Україна - сад»*

Швидко і зручно...

В будь-якому поштовому відділенні Ви можете передплатити собі, своїм рідним та друзям у подарунок наш науково-художній журнал для дорослих та дітей «Паросток» за передплатним індексом **74561**.

Журнал виходить щоквартально.

Видання допомагає збагнути таємниці природи, гармонію стосунків людини і довкілля.

Бажаючі можуть надсилати свої статті на електронну адресу:

redakciya_parostok_nenc@ukr.net

The image is an advertisement for the journal 'ЮННАТ' (Young Nature). It features a central image of the journal cover with the title 'ЮННАТ' and the subtitle 'ЕКОЛОГІЧНО-ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА'. To the left of the cover, the text reads 'Екологічно-природничка газета для дітей та юнацтва "ЮННАТ" передплатний індекс 98146 статті надсилати на e-mail: redakciya_parostok_nenc@ukr.net'. To the right of the cover, there are several circular icons containing images of a bird, a frog, and a person holding a plant. At the bottom right, there is a logo for 'Російсько-український фонд охорони навколишнього середовища'.

Контакти:

**Національний еколого-натуралістичний центр
учнівської молоді МОН України**

вул. Вишгородська, 19, м. Київ, 04074

<http://nenc.gov.ua>

nenc@nenc.gov.ua

Директор НЕНЦ — доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії наук вищої освіти України, Голова ГО “Спілка освітян України” **Вербицький**

Володимир Валентинович

тел. (044) 430-02-60

Відповідальний за випуск:

Кацурак Вікторія — методист в/к

тел. (044) 430-22-22

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді спільно з комунальним закладом «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»

2-3 грудня 2020 року

організовує проведення
Всеукраїнської онлайн-конференції
для учнівської молоді

**«Збережемо ліси
для майбутніх поколінь»**

 Натураліст Детальна інформація за телефонами: (0522) 33-97-15, 050-595-84-55 (Галина Химчак); (044) 430-04-91, 430-00-64, 096-046-46-95 (Микола Пінчук).

В рамках відзначення 95-річчя
юнатівського руху в Україні
та заснування Національного
еколого-натуралістичного центру
учнівської молоді
МОН України

**2-3 грудня 2020 року
буде проводитись**

**III етап Всеукраїнського зльоту
учнівських виробничих бригад,
трудових аграрних об'єднань
закладів загальної середньої та
позашкільної освіти**

 Натураліст

Координатор заходу – Пінчук Микола Олександрович, тел – 0960464695

Національний еколого-натуралістичний центр
учнівської молоді МОН України

**23 грудня 2020 р.
з 10:00 до 13:00**

**відбудеться в онлайн форматі
відкрита колегія директорів
обласних закладів позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку**

 Натураліст

Детальна інформація: (044) 430-02-60 (директор Вербицький Володимир Валентинович);
(044) 430-04-91 (Цюнь Людмила Олександрівна),
(066) 160-89-32 координатор Турченко Олександр Михайлович

/redcrossukraine
REDCROSS.ORG.UA

Коронавірус: профілактика інфікування і поширення

Як знизити ризик інфікування коронавірусом?

Мийте руки з милом (мінімум 20 с) або дезінфекційними засобами із вмістом спирту

Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя; відразу викидайте серветку і мийте руки

Тримайтеся на відстані від людей, у яких кашель або підвищена температура

Як захистити інших від інфікування?

- Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя
- Одразу викидайте використану серветку і закривайте кришку смітника
- Регулярно мийте руки під час догляду за хворими, а також після кашлю та чхання

Чи варто надягати медичну маску?

- Так.** Якщо у вас є респіраторні симптоми – кашель, утруднене дихання
- Так.** Якщо ви надасте допомогу особам із респіраторними симптомами
- Не потрібно,** якщо немає респіраторних симптомів
- Медичні працівники мають надягати респіратори

Коли використовувати медичну маску

- Якщо ви здорові, вам потрібно носити маску, тільки якщо ви доглядаете за людиною з підозрою на інфекцію COVID-19
- Надягайте маску, якщо кашлите і чхаете
- Маски ефективні лише в поєднанні з обробкою рук за допомогою спиртосамічних засобів або миття рук водою з милом
- Якщо ви носите маску, ви повинні знати, як її правильно використовувати й утилізувати

Як надягати, використовувати, знімати і утилізувати маску

- Перед тим як надягти маску, вмийте руки із засобом на спиртовій основі або милом
- Поверх рот і ніс маскою і паремітайтесь, що між вашими обличчям і маскою не виникне прогалин
- Не торкайтесь рукою зовнішньої поверхні маски під час її використання; якщо зробили це, протріть руки засобом на основі спирту чи вмийте з милом
- Зминьте маску носом, не тільки вона стане вологою, і не використовуйте повторно
- Як зняти маску: не торкайтесь до її зовнішньої поверхні – зойміть маску за гачок, негачок виймайте у захватній ковпачок, протріть руки засобом на основі спирту чи вмийте з милом

Залишайтеся здорові під час подорожі

- Уникайте подорожей, якщо у вас гарячка і кашель
- Уникайте тісного контакту з людьми, у яких гарячка та кашель
- Якщо у вас гарячка, кашель і утруднене дихання, зверніться до лікаря якомога раніше.
- Часто миезаражуйте руки засобом на основі спирту або мийте з милом
- Не торкайтесь очей, носа чи рота
- Якщо вам стає погано під час подорожі, повідомте про це екіпаж та зверніться до лікаря
- Їжте тільки добре приготовану їжу
- Не плюйте в громадських місцях
- Якщо ви звертаєтесь по медичну допомогу, повідомте лікаря про свої попередні подорожі
- Уникайте тісних контактів із тваринами

Безпека харчових продуктів

- Використовуйте різні дошки для подрібнення та нарізки для сирого м'яса та вареної їжі
- Навіть у районах, постраждалих від епідемій, м'ясні продукти можна вживати за умови правильного приготування
- Мийте руки між обробкою сирого та вареної їжі

Джерело: Всесвітня організація охорони здоров'я